

3. Úkoly vězeňského psychologa

V současné době pracuje u VS ČR v 35 vazebních věznicích a věznicích **140 psychologů**. Počet psychologů na jednu věznici vychází jednak z počtu vězněných osob (věznice s nejnižším počtem vězňů, např.: Teplice – 130 vězňů/1 psycholožka; Karviná – 191/2 psycholožky; Břeclav – 212/2 psycholožky; věznice s nejvyšším počtem vězňů: Plzeň – 1247/6 psychologů; Praha-Pankrác – 1025/8 psychologů; Valdice – 1066/5 psychologů), ale také z přítomnosti specializovaných oddílů, kde je významnější podíl terapeutické práce.

Přímým nadřízeným psychologa ve věznici je zástupce vedoucího výkonu vazby/výkonu trestu. Psychology metodicky vede a také kontroluje psycholog Psychologického pracoviště na Generálním ředitelství VS ČR („já“) a vedoucí psycholog VS ČR. Pro psychology zpracováváme např. metodické postupy (jak na to), připravujeme celorepublikové porady, školení a vzdělávání. A také jezdíme na kontrolu, kterou se snažíme vést kolegiálně. Ne vždy to ale jde.

Pro případné přijetí k VS ČR na pozici psycholog musí uchazeč splnit následující podmínky:

- VŠ vzdělání v magisterském studijním programu v oboru psychologie (studovaný obor psychologie musí být po celou dobu studia jednooborový),
- zdravotní způsobilost (lékařská zpráva),
- trestní (výpis z rejstříku trestů) a morální způsobilost (lustrace),
- psychická způsobilost (psychologické posouzení osobnostní způsobilosti).

Praxe v oboru je vítána, není ale podmínkou.

Řada věznic a vazebních věznic hledá v současné době psychology na volná místa. Oproti běžnému platu (12.plat. třída) je plat vždy navýšen o rizikový příplatek (3 000 – 6000,- Kč měsíčně), a to dle typu věznice. Volná místa pro psychology jsou zejména ve věznicích při západní hranici – problém neobsazených míst se většinou netýká krajských a větších měst.

Pracovní činnost psychologa se částečně liší v závislosti na tom, zda pracuje ve vazební věznici (obvinění) nebo ve věznici (odsouzení).

Úkoly psychologa při zajišťování výkonu vazby:

- provádí psychologickou diagnostiku u vytypovaných obviněných či dalších obviněných na základě požadavků lékaře, případně nadřízených; vytypování konfliktních a labilních jedinců, podílí se na rozhodování o zařazení obviněných do seznamů: STH – snížená tělesná hmotnost; NMÚ – nízká mentální úroveň; MON – možný objekt napadení; TOXI – toxikoman; MPN – možný pachatel násilí; DVO – další vytypovaná osoba (např. mediální, např. Rath; bývalý policista či příslušník VS ČR aj.),
- provádí psychologické pohovory z podnětu obviněných, zaměstnanců nebo jiných zdrojů (např. spoluobviněný, rodina...),
- u všech nově přijatých obviněných provádí psychologický pohovor zaměřený na riziko sebevražedného jednání a riziko abstinčních potíží nejdéle do 24 hodin od přijetí do výkonu vazby,
- provádí krizovou intervenci u obviněných v krizovém psychickém stavu, z odborného hlediska odpovídá za chod krizového oddílu,
- podává odborná stanoviska k umístění obviněných do jednotlivých cel, pravidelně se zúčastňuje jednání komise pro umístění obviněných do oddílů se zmírněným režimem (pozn. vězni mají zde v průběhu dne otevřené cely, mohou se navštěvovat, sledovat TV, na noc nebo v případě potřeby jsou vězni uzamčeni na cele),
- vede nebo je členem Poradny drogové prevence

- poskytuje psychologické poradenství a krizovou intervenci zaměstnancům a příslušníkům VS ČR dle potřeby a další.

Úkoly psychologa při zajišťování výkonu trestu:

- provádí psychologickou diagnostiku u vytypovaných odsouzených či dalších odsouzených na základě požadavků lékaře, případně nadřízených; vytypování konfliktních a labilních jedinců, podílí se na rozhodování o zařazení odsouzených do seznamů: STH, NMÚ, MON, TOXI, MPN, DVO,
- provádí s odsouzenými psychologické pohovory z podnětu odsouzených, zaměstnanců nebo jiných zdrojů,
- poskytuje psychologické poradenství zaměřené na problematiku návratu odsouzených do společnosti,
- provádí krizovou intervenci u osob v krizovém psychickém stavu, z odborného hlediska odpovídá za chod krizového oddílu,
- poskytuje psychologickou péči formou individuální nebo skupinové terapie,
- zpracovává SARPO (S-souhrnná, A-analýza, R-rizik, P-potřeb, O-odsouzených) v části závislosti a osobnost, dále se na zpracování analýzy podílí speciální pedagog, sociální pracovníce a vychovatel,
- vede nebo je členem Poradny drogové prevence,
- podává odborná stanoviska k přeřazování odsouzených v rámci vnitřní diferenciaci, navrhuje jejich umístění do krizového, výstupního, specializovaného oddílu atd.
- podílí se na návrhu k rozhodování o udělení přerušování výkonu trestu, o přeřazování a přemísťování odsouzených, povolování volného pohybu mimo věznici, dočasného opuštění věznice, účasti odsouzených na akcích mimo věznici atd.; vyjadřuje se k výběru odsouzených k zařazení do práce, na konkrétní pracoviště atd.
- podle svého odborného zaměření vede nejméně jednu speciálně výchovnou aktivitu týdně (*např. skupinové poradenství nebo ve věznici Vinařice vede psycholožka aktivitu s názvem „Vinařna“ – pracují tam s vinou ☺ atd.*),
- poskytuje psychologické poradenství a krizovou intervenci zaměstnancům a příslušníkům VS ČR dle potřeby a další.

Je-li psycholog členem týmu specializovaného oddílu, podílí se dále na realizaci terapeutického programu, zpracovává konkrétní programy zacházení jednotlivých odsouzených, zúčastňuje se supervize atd.

40 vězeňských psychologů z celkového počtu 140 je současně akreditováno pro **personální činnost**, čili kromě práce s vězni dělá psychologická posouzení osobnostní způsobilosti uchazečů, zaměstnanců a příslušníků VS ČR (*o tom více v samostatném tématu*).

Z dalších pracovních povinností bych asi ještě zmínila např.: zajišťuje školení zaměstnanců v rámci služební a profesní přípravy např. na téma komunikace s vězněnými osobami, psychologická péče o zaměstnance aj.

Domácí úkol č. 3: z jakého důvodu se vytypovávají ve věznicích obvinění/odsouzení jako NMÚ, MON či DVO? Co myslíte?

